

Handläggare: Monica Fredriksson
Telefon: 08-508 09 032

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Intagnings- och kvargåenderegler för plats i stadens förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg- svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Annette Luengo
avdelningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag till nya intagnings- och kvargåenderegler för plats i stadens förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Förslaget har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder samt utbildningsnämnden och enskilt drivna förskolor. Yttrandet skall vara kommunstyrelsen tillhanda senast 1 november 2007.

Förvaltningen anser att de ambitioner som finns i förslaget kring tydlighet och transparens i förskolekön är bra, men ser en risk i att man med nuvarande förslag inte fullt ut kommer att lyckas med intentionen att skapa tydlighet gentemot föräldrarna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts på planeringsavdelningen i samråd med barn- och ungdomsavdelningen.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag till nya intagnings- och kvargåenderegler för plats i stadens förskoleverksamhet. Förslaget har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder samt utbildningsnämnden och enskilt drivna förskolor. Yttrandet skall vara kommunstyrelsen tillhanda senast 1 november 2007.

Sammanfattning av remissen

Nuvarande intagnings- och kvargåenderegler för plats i stadens förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg antogs av kommunfullmäktige den 16 december 2002. Stadsledningskontoret har nu tagit fram ett förslag till förändring av reglerna för att skapa en tydligare och mer transparent information till föräldrar, vilket möjliggör e-tjänster där föräldrar ska kunna erhålla information om det utbud som finns inom förskola och familjedaghem, ansöka om förskoleplats och sedan följa sin köplacering och förstå varför/varför inte barnet erbjuds en plats. Förslaget avser enbart förskoleverksamheten. Reglerna för skolbarnsomsorg föreslås vara oförändrade.

Följande turordning föreslås vid placering av barn till förskola:

1. Barn med behov av särskilt stöd.
2. Barn med syskon som redan finns placerade på förskolan.
3. Kötid. Om flera barn har samma kötid placeras äldre barn före yngre.

Om förskolan/anordnaren av någon anledning anser att synnerliga skäl för avsteg från turordningen föreligger kan avsteg göras. Beslut om detta fattas av barn- och ungdomschef eller motsvarande på stadsdelsförvaltning när det gäller förskolor i kommunal regi. Gäller avsteget inom en enskilt driven förskola ska beslutet dokumenteras av förskolan och anmälas till utbildningsförvaltningen.

Förälder har möjlighet att välja högst fem köalternativ som kan rangordnas. När lediga platser uppstår på en förskola görs placering enligt turordningsreglerna. Om garantitiden löper ut utan att barnet kunnat erbjudas plats på någon av de önskade förskolorna är stadsdelsförvaltningen skyldig att i enlighet med barnomsorgsgarantin erbjuda plats på någon annan förskola. Föräldrar som erbjuds plats på förskola måste tacka ja inom åtta dagar annars anses erbjudandet förbrukat och platsen erbjuds nästa barn i kön. När förälder tackar ja till en plats stryks barnet ur kön till de lägre rangordnade alternativen.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande med förslag till nya intagnings- och kvargåenderegler bifogas ärendet, *bilaga 1 och 2*.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till förslaget ambition att skapa en tydlighet och transparens gentemot föräldrarna, något förvaltningen alltid strävar efter i arbetet med förskoleplaceringar.

Förvaltningen är också positiv till förslaget att kötiden ska räknas från den dag barnet fyller sex månader. Detta ger bättre planeringsförutsättningar och möjligheter att tillskapa förskoleplatser på förskolor eller i områden där föräldrar önskar plats. Enligt förslaget ska kötid gå före ålder, i realiteten kommer dock åldern fortfarande att styra då i princip alla föräldrar kommer att anmäla sina barn till förskolekön innan barnets sexmånadersdag.

Förvaltningen anser också att det är bra att förslaget förtydligar att för familj som flyttar inom Stockholms stad och önskar ny placering gäller barnomsorgsgarantin på nytt utifrån det nya ködatumet. Detta skapar en likvärdighet i staden och lämnar inte utrymme för stadsdelsförvaltningarna att göra egna tolkningar av barnomsorgsgarantins tillämpning.

Förvaltningen anser emellertid att det finns oklarheter i förslaget och att det i vissa delar, tvärtemot föresatsen, riskerar att leda till en minskad tydlighet gentemot föräldrarna. Därutöver finns en uppenbar risk att flera av förslagen leder till en ökad administration för verksamheterna och därmed mindre tid över för kärnverksamheten, vilket strider mot intentionerna i stadens budget.

Oklarheter avseende turordning

Vad gäller paragraf 5.3.2 ”Barn med syskon som redan är placerade på förskolan erbjuds plats före andra barn ” anser förvaltningen att det är otydligt huruvida detta gäller även om syskonen inte sedan tidigare är anmälda i kön. Skulle så vara fallet får det stora konsekvenser för förutsägbarheten i kösystemet. Förvaltningen föreslår därför ett tillägg om att även syskon måste anmälas senast vid barnets sexmånadersdag för att syskonförtur skall gälla. I annat fall kan köplaceringarna ändras i ett sent skede och det blir svårt att lämna relevant information om förväntad kötid.

Ökad administration

Förvaltningen ser stora problem med paragraf 5.5 ”Vid avsteg från turordningen ska beslut om detta fattas av barn- och ungdomschef eller motsvarande på stadsdelsförvaltning. Beslutet ska dokumenteras och diarieföras”. Den stora omflyttningen i Stockholm innebär bl.a. att det när som helst kan uppstå en ledig plats i en storbarnsgrupp (3-5 åringar). Då man inte kan placera en ettåring i en storbarnsgrupp måste förskolorna göra regelmässiga avsteg från åldersturordningen. Om dessa avsteg ska dokumenteras och diarieföras kommer det att leda till en betydligt ökad administration.

Ökat ansvar och administration för förskolorna

Förvaltningen ser fördelen med att förskolorna tar över uppgiften att erbjuda föräldrarna plats till förskolan. En positiv effekt av detta är att enheten på ett tidigt stadium får en kontakt med blivande föräldrar och kan se deras behov och önskemål. Det kommer dock

att krävas en fortsatt nära dialog mellan enhetscheferna och kösamordnare på förvaltningen. I många fall rör föräldrarnas frågeställningar flera förskoleenheter. Om förvaltningen inte kan erbjuda central information innebär detta ett merarbete både för förskolorna och för föräldrarna.

Om förskolorna själva ska sköta intagning av barn innebär det att förskolorna måste avsätta resurser för detta samt bygga upp en ökad kompetens om lagar, regler och riktlinjer. Förslaget innebär också att ökade krav kommer att ställas på enheterna vad gäller kunskaper om datasystemet (BOSKO) och uppdatering av informationen på enhetens hemsida.

Samordnings- och servicefunktioner på stadsdelsnivå

Förvaltningen anser att viss handläggning och samordning även fortsättningsvis bör ske på stadsdelsförvaltningen. Förvaltningen upplever exempelvis en tydlig motvilja från föräldrarnas sida att ta upp avgiftsfrågor med förskolan; man föredrar att diskutera avgiftsfrågor och liknande med en "neutral" person som inte har direktanknytning till den förskola barnet går i. För att kunna hantera en del av de uppgifter som idag handläggs på förvaltningen måste förskolan dessutom bygga upp en ökad kompetens samt avsätta tid och resurser för det administrativa arbetet i en sådan grad att det enligt förvaltningen skulle gå ut över kärnverksamheten på de enskilda förskolorna. Förvaltningen anser att en handläggning på stadsdelsförvaltningen i många fall innebär en effektivare resursanvändning.

Nedan följer exempel på de arbetsuppgifter som enligt förvaltningen bör finnas kvar centralt på stadsdelsförvaltningen.

- Barnomsorgsgarantin.
- Allmänna och övergripande kö-, avgifts- och placeringsfrågor
- Avgifter och justeringar av avgifter.
- Inkomstregistrering
- Omprövning av avgifter.
- Uppsägning p.g.a. obetalda barnomsorgsavgifter o.d.
- Uppföljning av in- och utflyttning av barn till och från stadsdelen.
- Hantering av postreturer gällande fakturor m.m.
- Avläsning/statistik och underlag till tertialrapporter m.m.
- BOSKO-support och utbildning till enheterna
- Stadsdelsövergripande information, t.ex. hemsida, foldrar, annonser i lokalpress etc.
- Hantering av ansökningar som gäller ospecificerade förskolor på Norrmalm

Faktorer som kan leda till minskad tydlighet i kösystemet

De ambitioner som finns i förslaget kring tydlighet och transparens är bra, men det skapar också förväntningar från föräldrar på att informationen om när de kan få en plats är tydlig. Förvaltningen ser en risk i att man med nuvarande förslag inte fullt ut kommer att lyckas med intentionen att skapa tydlighet gentemot föräldrarna. Enligt förvaltningens mångåriga erfarenhet av förskoleköhantering är det mycket få föräldrar som vill veta vilken köplats de har. Att enbart veta sin köplats säger inget om hur lång tid det kommer att ta innan man kan erbjudas en förskoleplats. Det föräldrarna efterfrågar i sina kontakter med förvaltningen är att få veta *när* de kommer att få förskoleplats. Det finns ett antal faktorer i förslaget som enligt förvaltningen försämrar kösystemets förutsägbarhet.

Uppsägningstid

Enligt förvaltningens erfarenhet vill många föräldrar få besked om placering några månader innan barnet ska påbörja inskolningen. Uppsägningstiden för en förskoleplats är emellertid endast en månad. Detta, i kombination med den stora in- och utflyttningen inom stadsdelen, gör att det är mycket svårt att veta hur organisationen kommer att se ut några månader framåt. Ett alternativ skulle kunna vara att förlänga uppsägningstiden. Det skulle ge möjligheter till bättre transparens i förskolekön och bättre framförhållning för föräldrar med barn i kön, genom att de kan få tidigare besked om plats.

Enligt förslagets paragraf 12:4 kan en förälder som inte önskar utnyttja en accepterad plats göra en uppsägning med omedelbar verkan. Detta innebär i praktiken att föräldrar kan ringa till förskolan samma dag som inskolningen börjar och meddela att de inte kommer att ta platsen i anspråk. Detta leder till stora problem för förskolans planering och minskade möjligheter att ge köande föräldrar information om plats i förväg. Förvaltningen anser därför att det ska vara en viss uppsägningstid, även om inte förskoleplatsen tagits i anspråk.

De enskilt drivna förskolornas medverkan

Förvaltningen är positiv till att de enskilt drivna förskolorna kan medverka i systemet, men anser att systemets legitimitet är beroende av att alla förskolor är med. Som förslaget är utformat är det inte obligatoriskt för enskilt drivna förskolor att ansluta sig till systemet. Enligt förvaltningen gör detta att det nya kösystemet inte blir tydligt nog för föräldrarna. I praktiken innebär det nya systemet en enda stor bruttokö, och det blir svårt för föräldrarna att tolka kön. Då de enskilt drivna förskolorna inte är tvingade att vara med i kön, säger bruttokön inget om det egentliga antalet köande. I själva verket kan flera av de köande stå i parallella köer till enskilt drivna förskolor, vilket innebär att den reella kön är betydligt kortare än vad som syns i stadens system. Förutom att detta leder till minskad service och tydlighet gentemot föräldrarna så försvårar det för planeringen och riskerar att leda till att förvaltningen planerar för en överkapacitet. Ett sätt att undgå detta skulle vara att alla förskolor, såväl kommunala som enskilt drivna, ingår i kösystemet.

Systemutveckling

Det nuvarande BOSKO-systemet behöver i högsta grad utvecklas för att kunna hantera en väl fungerande kö. Den nuvarande webbtjänsten som används för att ansöka om plats via hemsidan upplevs av många föräldrar som svårförståelig, vilket medför ett stort behov av kontakter med förvaltningen för att kunna använda systemet. Det är av stor vikt att systemet blir lättförståeligt och användarvänligt.

Rangordning

En viktig faktor för att skapa ett någorlunda lättolkat kösystem, är att det måste framgå för den köande vilken rangordning de olika alternativen har hos de föräldrar som står före i kön. I praktiken kommer bruttokön till varje förskola att bli lång, men då man får välja fem olika alternativ är det svårt att uppskatta chansen för att komma in på den förskola man valt utan att veta alternativens rangordning hos dem som står före i kön.

En annan faktor som försvårar köhanteringen är förslaget att föräldrar som tackat ja till en plats ska få behålla sin kötid för högre rankade önskemål. Detta skapar en otydlighet i kön och försvårar för verksamhetsplaneringen. För många föräldrar är de önskade alternativen jämbördiga då man söker till en enhet med flera förskolor eller ett särskilt område i stadsdelen. Förvaltningen föreslår därför att då en familj tackar ja till en önskad förskoleplats stryks övriga alternativ, även de som är högre rankade. Detta ska endast gälla i de fall familjen erbjuds plats på en förskola de aktivt önskat sig. I de fall förvaltningen inte lyckats hitta en plats på någon av de önskade förskolorna inom garantitiden, så att placering sker på annan förskola i enlighet med barnomsorgsgarantin, bör familjen få behålla sin kötid för de alternativ de aktivt önskat sig.

Övrigt

Förvaltningen anser på förekommen anledning att staden i samband med revideringen av intagnings- och kvargående-reglerna bör ta tillfället i akt att förtydliga paragraf 6.1 ”Förskolebarn vars förälder/vårdnadshavare är föräldraledig enligt föräldraledighetslagen för vård av nyfött syskon, har rätt till plats om högst sex timmar per dag”. Det bör tydliggöras att tanken bakom paragrafen är att det ska vara en pedagogisk verksamhet för förskolebarnet. Det bör vara förbehållet den enskilda förskolan att fastställa mellan vilka tider den pedagogiska verksamheten bedrivs (vanligtvis mellan 9-15) och därmed mellan vilka tider barnet har rätt till plats.

Bilagor

1. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande
2. Intagnings- och kvargående-regler för plats i stadens förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg